

Förvaltningsrätten i Stockholm
115 76 Stockholm

Ansökan om upphandlingsskadeavgift

Sökande

Konkurrensverket, 103 85 Stockholm

Motpart

Stockholms läns landsting, 232100-0016, Box 22550, 104 22 Stockholm

Saken

Upphandlingsskadeavgift enligt 17 kap. 1 § 3 lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

Yrkande

Konkurrensverket yrkar att förvaltningsrätten enligt 17 kap. 1 § 3 LOU beslutar att Stockholms läns landsting ska betala 750 000 (sjuhundrafemtiotusen) kronor i upphandlingsskadeavgift.

Grunder

1. Stockholms läns landsting (landstinget) har brutit mot 15 kap. 4 § LOU genom att ingå avtal om barnortopedi för år 2015 med leverantören Aleris AB (Aleris) utan föregående annonsering, trots att förutsättningarna för detta saknades. Det ingångna avtalet utgör därmed en otillåten direktupphandling.

Bakgrund

2. Landstinget genomförde under år 2005 en annonserad upphandling om somatisk specialistvård. Upphandlingen resulterade i att landstinget tecknade ett avtal för ett stort antal vårdverksamheter däribland barnmedicin, barnortopedi och barnkirurgi med leverantören Aleris¹, se bilaga 1. Avtalet gällde under perioden den 1 april 2006–31 mars 2009 och det kunde efter landstingets begäran förlängas upp till två år, det vill säga som längst till och med den 31 mars 2011.
3. Landstinget beslutade att delvis utnyttja förlängningsklausulen i det ovan nämnda avtalet varpå det förlängdes till och med den 31 december 2009, se bilaga 2. Avtalet "förlängdes" sedan ytterligare till och med den 31 december 2011, se bilaga 3. I det nyss nämnda avtalet angavs att det förlängdes med hänvisning till bland annat den fortsatta utredningen av vårdvalsområdena och att avtalet skulle komma att minska i motsvarande omfattning om vårdval infördes under avtalsperioden.
4. Sedan år 2009 har landstinget successivt infört olika vårdval² inom somatisk specialistvård. Flera av de vårdverksamheter som upphandlades under år 2005 har i stället kommit att ingå i något valfrihetssystem. Något beslut om att barnortopedi skulle ingå i vårdvalet kom emellertid inte att fattas under de ovan nämnda avtalstiderna. För barnortopedi och barnkirurgi tecknades i stället nya separata avtal för både år 2012 och 2013, se bilagorna 4 och 5.
5. Även inför år 2014 beslutade landstinget att teckna avtal med Aleris om barnortopedi, se bilaga 6. Avtalet gällde endast under perioden den 1 januari–30 juni 2014 och det innehöll ett förbehåll om att avtalet skulle upphöra att gälla för det fall vårdval infördes under avtalsperioden. Något vårdval om barnortopedi kom emellertid inte att införas och ett nytt avtal tecknades även för det nästföljande halvåret, det vill säga perioden den 1 juli–31 december 2014,

¹ Bolagets namn var vid tidpunkten för avtalets tecknande Aleris Specialist Care AB.

² Lagen (2008:862) om valfrihetssystem trädde ikraft den 1 januari 2009. Sedan den 1 januari 2010 är det obligatoriskt för landstingen att tillämpa lagen inom primärvården. För landstingens övriga verksamheter är det frivilligt att införa valfrihetssystem. Med ett valfrihetssystem avses ett förfarande där den enskilde har rätt att välja den leverantör som ska utföra tjänsten och som en upphandlande myndighet har godkänt och tecknat kontrakt med.

se bilaga 7. Även i det avtalet gjordes förbehåll för vad som skulle gälla om vårdval infördes.

6. Därefter beslutade landstinget att teckna avtal om utförande av tjänster inom bland annat barnortopedi för år 2015, se bilaga 8. Avtalet ingicks den 23 december 2014 och gällde under perioden den 1 januari–31 december 2015 med reservation för att avtalet kunde upphöra att gälla om barnortopedi infördes i vårdvalet ortopedi under avtalsperioden. Avtalet kom att ersättas med ett nytt avtal som ingicks den 6 maj 2015, se bilaga 9. Enligt det nya avtalet uppgick den högsta möjliga ersättningen till 8 811 777 kronor. Det är det sistnämnda avtalet avseende utförandet av tjänster under år 2015 som ligger till grund för denna ansökan om upphandlingskadeavgift.

Avtalet mellan landstinget och Aleris utgör en otillåten direktupphandling

7. Det aktuella avtalet mellan landstinget och Aleris avser tjänster som enligt bilaga 3 till LOU förtecknas som så kallade B-tjänster (kategori 25 Hälsovård och socialtjänster). För offentlig upphandling av sådana tjänster ska 15 kap. LOU tillämpas (1 kap. 2 § LOU).
8. Enligt huvudregeln ska upphandlingar annonseras och alla leverantörer ska därigenom få möjlighet att lämna, respektive ansöka om att få lämna, anbud (15 kap. 4 § LOU). Upphandlingar med ett värde som understiger en viss procent av det tröskelvärdet som är aktuellt (den så kallade direktupphandlingsgränsen) behöver inte annonseras.
9. För att avtal med ett värde som överstiger direktupphandlingsgränsen ska få ingås utan föregående annonsering krävs att något av de särskilt angivna undantagen i LOU är tillämpliga (15 kap. 3 § andra stycket LOU). Undantagen från skyldigheten att annonsera upphandlingar ska tolkas restriktivt.³
10. Landstinget har uppgett att det aktuella avtalet inte har föregåtts av annonsering och att vårdverksamheten barnortopedi inte omfattas av något vårdval.

Avtalets värde överstiger direktupphandlingsgränsen

11. För att avgöra om en upphandling ska föregås av annonsering måste avtalets värde beräknas. Värdet av ett kontrakt ska uppskattas till det totala belopp som ska betalas enligt kontraktet. Vid beräkningen ska options- och förlängningsklausuler beaktas som om de utnyttjats och den upphandlande myn-

³ Jfr bland annat EU-domstolens uttalanden i mål C-394/02 *Kommissionen mot Grekland*, punkt 33, och mål C-26/03 *Stadt Halle*, punkt 46. Jfr även förarbetsuttalanden i prop. 2006/07:128 del 1 s. 291 och Högsta förvaltningsdomstolens uttalanden i RÅ 2005 ref. 10.

digheten ska också beakta direktupphandlingar av samma slag gjorda av myndigheten under räkenskapsåret (15 kap. 3 a § LOU).

12. I avtalet som ligger till grund för denna ansökan anges att den högsta möjliga ersättningen uppgår till 8 811 777 kronor. Eftersom avtalet inte kan förlängas och då det inte har framkommit att landstinget har gjort några ytterligare direktupphandlingar av samma slag får det angivna ersättningstaket utgöra avtalets totala värde.
13. Eftersom avtalets värde överstiger direktupphandlingsgränsen⁴ skulle landstinget i enlighet med huvudregeln ha annonserat upphandlingen. Konkurrensverket kan konstatera att avtalet inte har annonserats och att det därmed kan utgöra en otillåten direktupphandling om det inte har funnits skäl att underlåta annonsering enligt något av de föreskrivna undantagen.

Det finns inte några skäl att underlåta annonsering

14. Landstinget har under Konkurrensverkets utredning anfört att det har funnits synnerliga skäl att ingå avtalet om barnortopedi utan föregående annonsering, se [bilaga 10](#). Enligt landstinget har avtalet slutits för en avtalstid om ett år för att temporärt säkerställa behovet av barnortopedi och patientkontinuitet i vården, samt för att, under synnerligen brådskande förutsättningar, undvika risker för patientsäkerheten i samband med en översyn av barnmedicin och i avvaktan på att barnortopedi införs i vårdval år 2016. Enligt landstinget har avtalet, som tecknades för att undvika ett avtalslöst tillstånd, emellertid sagts upp i förtid den 1 juli 2015 och avtalet upphörde att gälla den 16 juli 2015. Att avtalet sagts upp i förtid innebär enligt landstinget att avtalets faktiska värde uppgår till 3 165 725 kronor.
15. Konkurrensverket ifrågasätter inte att landstinget har ett ansvar att fullgöra de uppgifter som följer av andra regelverk och en skyldighet att tillhandahålla vård av aktuellt slag. De lagstadgade skyldigheterna kan dock inte innebära att landstinget har rätt att bortse från de skyldigheter som följer av annan lagstiftning såsom exempelvis upphandlingslagstiftningen. I sådana fall skulle alla upphandlingar av liknande slag vara undantagna från LOU:s tillämpningsområde. Eftersom hälso- och sjukvårdstjänster omfattas av lagens tillämpningsområde gäller i stället som huvudregel att upphandlingar som avser sådana tjänster ska konkurrensutsättas genom annonsering.
16. Det är endast möjligt att göra undantag från annonseringsskyldigheten om det är fråga om vissa mycket speciella hälso- och sjukvårdstjänster. I sådana situationer kan synnerliga skäl bedömas föreligga. De situationer som avses

⁴ Det är den direktupphandlingsgräns som gällde när direktupphandlingen påbörjades som avgör vilken gräns som ska tillämpas. Från och med den 1 juli 2014 höjdes direktupphandlingsgränsen från ca 270 000 kronor till ca 505 000 kronor.

är sådana där relationen mellan vårdgivare och vårdtagare skulle störas och vården därmed försämrats eller där det endast finns ett möjligt vård- och boendialternativ på grund av vårdbehov eller anhöriganknytning.⁵ Även fall där patientens fria val av vårdgivare omöjliggör en annonserad upphandling grundar rätt till direktupphandling.⁶ Enligt Konkurrensverkets mening kan den omständigheten att det är fråga om allmännyttiga tjänster inte vara tillräcklig för att synnerliga skäl ska anses föreligga. I sådana fall skulle undantaget vara tillämpligt i ett stort antal upphandlingssituationer.

17. Kammarrätten i Göteborg har genom ett avgörande den 18 april 2007 i mål nr 6870–6871-06 tydliggjort i vilka situationer synnerliga skäl kan anses föreligga avseende hälso- och sjukvårdstjänster. Domstolen bedömde bland annat att det ligger i sakens natur att föreskriften om synnerliga skäl måste leda till att en direktupphandling, där upphandlingens värde inte är lågt, bara får ske i enstaka fall där omständigheterna är mycket speciella, exempelvis i ett enstaka fall för vård av mycket vårdkrävande patienter. Att använda direktupphandling som en generell upphandlingsmetod är inte tillåtet.⁷
18. Av förarbetsuttalanden och av praxis framgår alltså att en direktupphandling av hälso- och sjukvårdstjänster kan vara tillåten endast när det gäller att garantera vården i ett specifikt vårdfall. I detta fall är det inte fråga om ett enskilt vårdfall utan om en viss typ av vårdåtgärder för en generell patientkategori. Landstinget har kontinuerligt remitterat patienter som hör till kategorin till Aleris för vård och det kan inte anses vara fråga om sådana mycket speciella vårdsituationer som faller in under undantaget för synnerliga skäl.
19. Landstinget har också invänt att avtalet har varit nödvändigt för att garantera vården för den aktuella patientkategorin och att det har funnits någon form av brådska när avtalet ingicks. Brådskan ska ha uppstått i samband med att landstinget har bestämt att vårdverksamheten barnortopedi inte ska ingå i något vårdval.
20. Under vissa förutsättningar kan det vara möjligt att underlåta annonsering på grund av synnerlig brådska. Det krävs då att det är absolut nödvändigt att tilldela kontraktet, men synnerlig brådska, orsakad av omständigheter som inte har kunnat förutses av den upphandlande myndigheten gör det omöjligt att hålla tidsfristerna vid öppet, selektivt eller förhandlat förfarande med föregående annonsering (15 kap. 3 § andra stycket LOU jfr 4 kap. 5 § första stycket 3 LOU). Av förarbeten och av praxis framgår att de omständigheter

⁵ Prop. 2001/02:142 s. 99.

⁶ A. prop. s. 99.

⁷ Jfr även Kammarkollegiets vägledning 2011:6 om Direktupphandling s. 11.

som läggs till grund för tillämpningen av undantaget för synnerlig brådska inte får bero på den upphandlande myndighetens agerande.⁸

21. Kommissionen har i ett meddelande den 9 september 2015 beskrivit gällande rätt och erinrat om när och hur undantaget för synnerlig brådska kan tillämpas. Av meddelandet framgår att den omständigheten att antalet asylsökande har ökat markant under en relativt kort tid är en sådan händelse som den upphandlande myndigheten inte i tillräckligt god tid i förväg visste om eller kunde veta om. En kommun har därför inte kunnat planera de inköp som avser att täcka de asylsökandes behov i förväg och detta utgör därmed en oförutsebar händelse för myndigheten. Enligt meddelandet ska samtliga förutsättningar prövas i varje enskilt fall och om undantaget bedöms vara tillämpligt, ska upphandlingar utan föregående annonsering endast användas som en brygga till dess man finner mer stabila lösningar.⁹
22. Även svenska domstolar har tolkat tillämpningen av undantaget för synnerlig brådska på detta sätt. Kammarrätten i Sundsvall har i nyligen meddelade domar i mål om upphandlingsskadeavgift uttalat bland annat att undantaget för synnerlig brådska avser extraordinära situationer och att omständigheterna inte i något fall får vara att hänföra till de upphandlande enheterna. Att en omständighet inte har kunnat förutses innebär enligt kammarrätten att omständigheten närmast ska ha karaktären av force majeure.¹⁰
23. Konkurrensverket anser att det inte har varit fråga om en sådan brådskande situation som möjliggör en upphandling utan föregående annonsering. Det måste anses ha funnits tid för landstinget att genomföra en annonserad upphandling i stället för att genomföra en direktupphandling. Att landstinget har att tillgodose vårdbehovet hos den aktuella patientgruppen kan varken ha vara okänt eller oförutsebart för landstinget.
24. Inom den somatiska specialistvården har flera vårdområden överförs till valfrihetssystem sedan år 2009. Något beslut om att barnortopedin ska ingå i vårdval har inte fattats och landstinget har i stället i vart fall sedan år 2012

⁸ Se prop. 2001/02:142 s. 99, prop. 2006/07:128 del 1 s. 429 och prop. 2009/10:180 del 1 s. 198 och 344 f. samt exempelvis EU-domstolens avgöranden i mål C-107/92 *Kommissionen mot Italien*, mål C-318/94 *Kommissionen mot Tyskland* och mål C-385/02 *Kommissionen mot Italien*.

⁹ Kommissionens meddelande till Europaparlamentet och rådet COM(2015) 454 final den 9 september 2015 om reglerna för offentlig upphandling i samband med den aktuella asylkrisen. Jfr även Upphandlingsmyndighetens vägledning med anledning av flyktingkrisen, UHM/2015-111-1, s. 6–10, gällande förutsättningarna för synnerlig brådska.

¹⁰ Kammarrätten i Sundsvalls domar den 26 augusti 2015 i mål nr 3208-14 och mål nr 3209-14. I dessa domar tillämpades bestämmelserna i lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF). Bestämmelsen om synnerlig brådska i LUF motsvarar i sak bestämmelsen i LOU. Domarna har överklagats till Högsta förvaltningsdomstolen som ännu inte har tagit ställning till om prövningstillstånd ska meddelas, se Högsta förvaltningsdomstolens mål nr 5578–5579-15.

motiverat avtalsingåendet utan föregående annonsering med att verksamheten eventuellt kan komma att ingå i ett sådant valfrihetssystem. Att år efter år teckna avtal utan föregående annonsering med hänvisning till landstingets egna eventuella organisatoriska förändringar kan över huvud taget inte vara en sådan situation som omfattas av undantaget för synnerlig brådska.

25. Beslut om vilka vårdverksamheter som ska ingå i vårdvalen är en fråga som ligger inom landstingets kontroll. I avvaktan på politiska beslut om en förändrad organisation kan landstinget inte åsidosätta bestämmelserna om hur anskaffningar av hälso- och sjukvårdstjänster ska göras. Den brådska som landstinget anser sig ha hamnat i är således enligt Konkurrensverkets mening uteslutande att hänföra till landstingets eget agerande och beror på omständigheter som har kunnat förutses av landstinget. Med hänsyn till den verksamhet som landstinget bedriver måste det dessutom kunna krävas att landstinget har kontroll över sin verksamhet och att nödvändiga inköp planeras i god tid för att avtalslösa tillstånd ska undvikas.
26. Om det skulle vara möjligt att göra undantag från annonseringsskyldigheten med hänvisning till eventuella organisatoriska förändringar hos den upphandlande myndigheten är det många upphandlingar som inte skulle behöva konkurrensutsättas. Att ytterligare verksamheter kan komma att ingå i olika vårdval kan sammanfattningsvis inte vara en omständighet som medför att synnerlig brådska föreligger.
27. Det har under utredningen inte kommit fram några andra omständigheter som motiverar ett avsteg från huvudregeln att en upphandling ska annonseras. Det finns således inga omständigheter som medför att landstinget har haft rätt att bortse från annonseringsskyldigheten inför ingåendet av avtalet. Avtalet utgör därför en otillåten direktupphandling.

Upphandlingsskadeavgift

28. Vid en otillåten direktupphandling får en allmän förvaltningsdomstol efter ansökan av Konkurrensverket besluta att en upphandlande myndighet ska betala en upphandlingsskadeavgift (17 kap. 1 § 3 LOU). Det finns inget krav på att den upphandlande myndigheten ska ha agerat med uppsåt eller av oaktsamhet för att en avgift ska kunna dömas ut. Bristande kännedom om gällande rätt eller missförstånd om lagstiftningens innehåll utgör inte heller någon ursäkt för en överträdelse.¹¹

¹¹ Prop. 2009/10:180 del 1 s. 193 och s. 368.

29. En upphandlingsskadeavgift ska vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. Syftet med avgiften är bland annat att säkerställa att upphandlingsreglerna följs och att skattemedlen används på ett korrekt sätt.¹²

Tidsfristen för Konkurrensverkets ansökan

30. En ansökan om upphandlingsskadeavgift ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom ett år från det att avtalet slöts. En ansökan får dock inte göras innan tidsfristen för ansökan om överprövning av ett avtals giltighet har löpt ut (17 kap. 7 § LOU).
31. Det avtal som ansökan gäller är undertecknat av parterna den 24 februari 2015 och den 6 maj 2015. Bindande avtal har därmed uppkommit den 6 maj 2015 och en ansökan om upphandlingsskadeavgift måste ha lämnats in till domstolen inom ett år från det datumet.

Överträdelsens sanktionsvärde och avgiftens storlek

32. En upphandlingsskadeavgift ska uppgå till lägst 10 000 kronor och högst tio miljoner kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av kontraktsvärdet. Beräkningen av kontraktsvärdet ska ske enligt 3 kap. 3 och 4 §§ eller 15 kap. 3 a § LOU (17 kap. 4 § LOU). Det högsta avgiftsbeloppet är reserverat för särskilt graverande fall.¹³
33. Konkurrensverket har beräknat kontraktsvärdet till 8 811 777 kronor (se punkt 12 ovan). Landstinget har invänt att kontraktsvärdet är lägre eftersom avtalet har sagts upp i förtid. Hur ett kontraktsvärde beräknas framgår av 15 kap. 3 a § LOU (se punkt 11 ovan). Något utrymme att beräkna värdet på något annat sätt finns inte och en myndighets beslut att exempelvis säga upp ett avtal i förtid eller att inte utnyttja förlängningsoptioner har ingen betydelse för beräkningen av kontraktsvärdet.¹⁴ Eftersom kontraktsvärdet enligt avtalet uppgår till 8 811 777 kronor kan upphandlingsskadeavgiften i detta fall därmed bestämmas till högst 881 178 kronor ($8\,811\,777 \times 0,1$).
34. Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är. I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges om det finns synnerliga skäl (17 kap. 5 § LOU). Upphandlingsskadeavgiftens storlek ska bestämmas med hänsyn till alla relevanta omständigheter i det enskilda fallet inom ramen för avgiftens avskräckande syfte. Utgångspunkten är att avgiften ska bestämmas så att myn-

¹² Prop. 2009/10:180 del 1 s. 196–197.

¹³ Se HFD 2014 ref. 69.

¹⁴ Se exempelvis HFD 2014 ref. 69 där en upphandlande myndighets beslut att i förtid säga upp ett avtal inte påverkade bedömningen av kontraktsvärdet.

digheten, och även andra myndigheter, följer LOU. Ju allvarigare överträdelsen kan anses vara, desto högre belopp bör avgiften fastställas till.¹⁵

35. Vid bedömningen av sanktionsvärdet ska hänsyn tas till såväl försvårande som förmildrande omständigheter. Det ska även vägas in hur klar överträdelsen kan anses vara. Omständigheten att till exempel rättsläget är oklart kan påverka sanktionsvärdet så att överträdelsen anses mindre allvarlig. Däremot kan sanktionsvärdet anses högre om ett avtal löper under en förhållandevis lång tid eller avser ett högt värde. Även förhållanden hos den upphandlande myndigheten som exempelvis ett upprepat beteende att göra otillåtna direktupphandlingar kan ses som en försvårande omständighet. Att en upphandlande myndighet har drabbats av andra negativa ekonomiska konsekvenser till följd av överträdelsen kan dock i vissa fall ses som en förmildrande omständighet.¹⁶ Otillåtna direktupphandlingar är en av de allvarligaste överträdelserna inom upphandlingsområdet och sanktionsvärdet ska därför ofta vara högt.¹⁷
36. I detta fall är det fråga om en otillåten direktupphandling där överträdelsen är klar. Sanktionsvärdet ska därför vara högt. Avtalets löptid är endast ett år, men utredningen visar att landstinget har ingått avtal om barnortopedi med Aleris utan föregående annonsering sedan april 2011. Landstinget har dessutom tidigare varit föremål för verkets granskning. Förvaltningsrätten i Stockholm har i domar den 19 oktober 2015 i mål nr 29514-14 och mål nr 30818-14 beslutat att bifalla verkets ansökningar om upphandlingsskadeavgift med anledning av otillåtna direktupphandlingar av plastikkirurgitjänster och bedrivande av lymfödemmottagning.¹⁸ Vidare har Konkurrensverket lämnat in ytterligare två ansökningar om upphandlingsskadeavgift till domstolen där landstinget har begått otillåtna direktupphandlingar av tjänster inom andra vårdområden än de nu aktuella.¹⁹ Samtliga avtal som ligger till grund för de tidigare ansökningarna har, liksom i detta fall, ingåtts av hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning för landstingets räkning. Att landstinget

¹⁵ Prop. 2009/10:180 del 1 s. 197 och s. 369–370.

¹⁶ A. prop. s. 197–198 och s. 369–370.

¹⁷ Se prop. 2009/10:180 del 1 s. 197 och jfr exempelvis HFD 2014 ref. 69 och Kammarrätten i Göteborgs domar den 20 november 2014 i mål nr 4402-14 och den 2 december 2014 i mål nr 4915-13.

¹⁸ Förvaltningsrättens domar har ännu inte vunnit laga kraft. Jfr även Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 27 juni 2014 i mål nr 30512-13 där domstolen beslutade att landstinget skulle betala en upphandlingsskadeavgift till följd av en otillåten direktupphandling av kopiatorer. Domen överklagades till Kammarrätten i Stockholm som den 25 september 2014 i mål nr 5322-14 beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Avgörandet har inte överklagats och har vunnit laga kraft.

¹⁹ Se förvaltningsrättens mål nr 13345-15 (avtal om hemsjukvård) och mål nr 23530-15 (avtal om höftartroskopier och behandling av akuta knäskador). Målen är ännu inte avgjorda.

har företagit ett antal otillåtna direktupphandlingar måste ses en försvårande omständighet vid bestämmandet av överträdelsens sanktionsvärde.²⁰

37. Att avtal sägs upp är positivt, men om detta sker först efter att Konkurrensverket har initierat utredningen kan det inte i sig anses påverka bedömningen av upphandlingsskadeavgiftens storlek i förmildrande riktning.²¹
38. Vid en sammantagen bedömning av omständigheterna i ärendet anser Konkurrensverket att en upphandlingsskadeavgift på 750 000 kronor är en avskräckande och proportionerlig sanktion för den aktuella överträdelsen.

Per Karlsson

Frida Nordholm

Bifogas

Bilaga 1	Avtal om somatisk specialistvård mellan Stockholms läns landsting och Aleris Specialist Care AB, HSN 0609-1618 (utan bilagor)
Bilaga 2	Avtalsförlängning daterad den 2 september 2008, HSN 0609-1618
Bilaga 3	Avtal daterat den 14 april 2010 mellan Stockholms läns landsting och Aleris AB Stockholm
Bilaga 4	Avtal daterat den 9 maj 2012 mellan Stockholms läns landsting och Aleris AB Stockholm
Bilaga 5	Avtal daterat den 28 januari 2013 mellan Stockholms läns landsting och Aleris AB Stockholm
Bilaga 6	Avtal daterat den 3 mars 2014 mellan Stockholms läns landsting och Aleris AB Stockholm

²⁰ Jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 20 november 2014 i mål nr 4402-14. Kammarrätten fann att Malmö kommun, som hade genomfört två otillåtna direktupphandlingar (en om snöröjningstjänster och en om ramavtal för hyra av byggställningar) under en period om tre år, uppvisade ett sådant upprepat beteende som påverkade avgiftens storlek i skärpande riktning.

²¹ I avgörandet HFD 2014 ref. 69 bedömde domstolen att den omständighet att en myndighet vidtar åtgärder för att begränsa skadan först när det otillåtna agerandet har upptäckts inte skulle inverka sänkande på upphandlingsskadeavgiftens storlek.

ANSÖKAN

2015-11-12 Dnr 729/2015 11 (11)

- Bilaga 7 Avtal daterat den 30 juni 2014 mellan Stockholms läns landsting och Aleris AB Sverige
- Bilaga 8 Avtal daterat den 17 december 2014 mellan Stockholms läns landsting och Aleris AB Stockholm
- Bilaga 9 Avtal daterat den 19 februari 2015 (ersätter avtal den 17 december 2014) mellan Stockholms läns landsting och Aleris AB Stockholm
- Bilaga 10 Stockholms läns landstings yttrande den 2 oktober 2015